

Tobaksfri och alkoholfri före och efter operation

Syfte

Syftet med införandet av tobaksfri och alkoholfri före och efter operation är att minska risken för komplikationer.

Omfattning

Inom Sydöstra sjukvårdsregionen (Region Jönköpings län, Region Kalmar län och Region Östergötland) finns sedan tidigare arbetssätt kring tobaksfri före och efter operationer. Nu införs även arbetssätt kring alkoholfri före och efter operation.

Riktlinjen gäller för samtlig vårdpersonal som kommer i kontakt med patienter inför operation.

Ansvar

Hälso- och sjukvårdsdirektör
Planeringsdirektör

Riktlinje

Bakgrund:

Rökare och personer med riskbruk av alkohol har en ökad risk att bland annat drabbas av sår-läkningsproblem, infektioner och lungkomplikationer efter en operation. Om patient är tobaksfri och alkoholfri före och efter en operation medverkar patienten till att skapa de bästa förutsättningarna för operationen. Detta minskar risken för komplikationer och förkortar vårdtiden samt minskat lidande för patienten. Utöver detta kan patienten få en ökad medvetenhet hur levnadsvanor påverkar hälsan.

Rekommendation:

Vid planerade operationer som bedöms kunna anstå är rekommendationen att vara tobaksfri och alkoholfri minst fyra veckor före och efter operationen.

Eftersom nikotin har en kärksammandragande effekt är det alltid bäst att sluta med alla sorters tobak i samband med operation. Patienter som använder tobak och väntar på en planerad operation ska erbjudas remiss till tobaksavvänjare på sin hälsocentral för kvalificerat rådgivande samtal med tillägg av nikotinläkemedel och/eller läkemedel för tobaksavvänjning. Om patienten önskar bli tobaksfri på egen hand informeras om stöd digitalt på 1177.se.

Vid riskbruk eller missbruk av alkohol erbjuds åtgärd (exempelvis rådgivande samtal) för att kunna vara alkoholfri minst fyra veckor före och efter operation. Gränsen för hur stor mängd alkohol som är skadlig är inte klarlagd. Patienter utan riskbruk eller missbruk av alkohol rekommenderas vara alkoholfria minst fyra veckor före och efter operationer.

Vid akut operationer eller operationer som inte bedöms kunna anstå är rekommendationen att vara tobaksfri och alkoholfri så länge som möjligt innan och minst fyra veckor efter operationen.

Remitterande enhets ansvar:

- Samtala om vikten av att vara tobaksfri och alkoholfri före och efter operation.
- Dokumentera patientens inställning och eventuellt behov av stöd.
- I de fall där patienten själv vill ta ansvar för tobaksavvänjningen ges hänvisning till Sluta-röka-linjen 020-84 00 00, www.slutarokalinjen.org eller 1177 Vårdguiden. Under rubriken Liv och Hälsa www.1177.se hälsa finns information om tobak och alkohol. Appen Rökfri finns på 1177.se.

Tobak

- I remiss till opererande enhet ska det framgå om patienten använder tobak och om kontakt med tobaksavvänjare är initierad.
- Vid behov initiera kontakt med tobaksavvänjare på egen eller annan enhet.

Alkohol

- I remiss till opererande enhet ska det framgå om patienten är i behov av stöd för att bli alkoholfri eller stöd för att göra uppehåll med alkohol samt att stöd är initierat.
- Vid behov ge rådgivande samtal eller initiera stöd på annan enhet

Opererande enhets ansvar:

- Samtala om vinsten med att vara tobaksfri och alkoholfri minst fyra veckor före och efter operation.
- Patienter som är i behov av stöd att bli tobaksfri och alkoholfri före och efter operation ges tidsutrymme att genomföra överenskommen förändring.

Om det i inkommande remiss inte är åtgärdat:

Tobak

- Initiera kontakt med tobaksavvänjare på egen eller annan enhet.

Alkohol

- Vid behov ge rådgivande samtal eller annat stöd på egen eller annan enhet.

Informera patienten att operationsdatum sätts så att patienten har tidsutrymme att planera och genomföra livsstilsförändring i form av tobaksstopp eller avstå från alkohol samt vid behov ges stöd.

- Vid missbruk av alkohol inväntas svar på åtgärder innan operationsdatum bestäms.
- När datum för operationen är bestämt informeras patienten så att patienten kan planera för en tobaksfri och alkoholfri operation, minst fyra veckor före och efter operationen

Informationssäkerhet: KAnge text här RAnge text här TAnge text här

Referens: Ange text här

Utförare av tobaksavvänjning eller stöd kring alkohol:

Vid inkommande remiss för tobaksavvänjning eller stöd kring alkohol ansvarar resursperson för att:

- Kontakt upprättas inom två veckor med patienten för upplägg av tobaksavvänjning eller stöd kring alkohol.
- Dokumentera åtgärd.
- Informera om patientens egenansvar att meddela opererande enhet om patienten inte lyckas genomföra åtgärden.

Patientens egenansvar

- Att vara tobaksfri och alkoholfri minst fyra veckor före och efter operationen.
- Meddela opererande enhet om patienten inte kan fullfölja åtgärden.

Ändringshistorik

Datum	Ändring	Utförd av
2010-04-01	Tobaksfri inför operation beslutades	Förvaltningschef vid hälso- och sjukvårdsförvaltningen och Sofia Barakat, enhetschef Folkhälsa och Hälsoval
2019-02-11	Beslut om att införa ”rökfri och alkoholfri före och efter operation” i sydöstra sjukvårdsregionen.	Regionsjukvårdsledningen (RSL)